

СЦЕНАРНІ МОДЕЛІ ЗАСТОСУВАННЯ ТА РЕЖИМНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ БАГАТОМОДУЛЬНОГО ТРЕНАЖЕРА

Гопак Є.М., курсант, НУЦЗ України
НК – Федоренко Д.С., к.і.н., НУЦЗ України

Сценарний підхід у тренажерній підготовці рятувальників забезпечує поєднання реалістичності навчального середовища з керованістю ризиків і повторюваністю умов. У цьому контексті багатомодульні тренажери контейнерного типу (БМТ), що розміщений в НУЦЗ України розглядається як платформа, що дозволяє будувати навчальні заняття на основі набору локацій комплексу та стандартизованих режимних налаштувань середовища.

Сценарії БМТ формуються на основі декількох навчальних зон. Приміщення контейнера К1 («кухня», «майстерня») орієнтовані на гасіння пожеж побутового й технічного характеру з акцентом на розвідку, вибір засобу гасіння, відключення електромережі, локалізацію та ліквідацію з контролем повторного займання і керованим провітрюванням. Локації контейнера К2 забезпечують тренування просторового орієнтування в ускладнених умовах (перешкоди, обмежена видимість), проходження вузьких ділянок і евакуацію умовно постраждалого, а також включають навчальну покрівлю для відпрацювання робіт на висоті та вентиляційних дій при пожежах на горищах. Контейнер К3 з модульною трасою й постом силового відчинення дверей призначений для підготовки до дій у замкнених просторах, проникнення через перешкоди та застосування аварійно-рятувального інструменту. Окреме навчальне місце «автомобіль» використовується для тренування дій під час ДТП і гасіння пожеж на автотранспорті, у тому числі з урахуванням різних джерел енергії та зон ризику.

Порівнюваність сценаріїв забезпечується використанням стандартних шкал режимів: інтенсивність диму (від помірної до майже нульової видимості), типи вогневих осередків (сухе відпрацювання, локальні або комбіновані), режими вентиляції (обмежена/дозволена/примусова), а також «тиск часу» як методичний прийом для підвищення складності. Оцінювання здійснюється за бланком із ваговими коефіцієнтами з урахуванням часу виконання, правильності техніки, дисципліни безпеки, командної взаємодії та економії дій. Критичні порушення процедур безпеки визначаються як підстава для негайної зупинки сценарію. Інструктор керує середовищем дистанційно та забезпечує візуальний контроль ключових зон, а після завершення вправ виконуються «скидання» параметрів до безпечних значень і короткої дебрифінг з фіксацією висновків.

Таким чином, БМТ дозволяє конструкторно формувати навчальні сценарії з керованими режимами, поступово нарощувати складність і водночас зберігати повторюваність умов. Поєднання сценарності, модульних конфігурацій і стандартизованого оцінювання створює підґрунтя для об'єктивної перевірки технічних, операційних і поведінкових компетентностей рятувальників у наближеному до реального середовищі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Луц В. І., Лин А. С., Великий Я. Б. Методичні підходи та організація проведення занять у вогневому тренажері контейнерного типу. Пожежна безпека. 2023. № 42. С. 65–73. doi: 10.32447/20786662.42.2023.08.